

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет туризму
Кафедра туризмознавства і краєзнавства**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОК «НАУКОВО-
ДОСЛІДНА ПРАКТИКА, МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА»**

другий (магістерський) рівень вищої освіти

освітня програма

«Туризмознавство»

спеціальність

242 «Туризм і рекреація»

галузь знань

24 «Сфера обслуговування»

Чорна Л. В. Методичні рекомендації до ОК «Науково-дослідна практика, магістерська робота» другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Туризмознавство» спеціальності 242 «Туризм і рекреація» галузі знань 24 «Сфера обслуговування». 2024. 15 с.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
факультету туризму Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
Протокол №2 від 17 вересня 2024 р.*

Рецензенти:

Великочий В. С. – доктор історичних наук, професор, декан факультету туризму ПНУ;

Орлова В. В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри туризмознавства і краєзнавства ПНУ.

Методичні рекомендації до ОК «Науково-дослідна практика, магістерська робота» другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Туризмознавство» спеціальності 242 «Туризм і рекреація» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» розкривають основні положення проведення науково-дослідної практики в аспекті мети, завдань, змісту, підходів до організації, керівництва та підведення підсумків.

© Л.В.Чорна, 2024

© кафедра туризмознавства і краєзнавства ПНУ, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ ПРАКТИКОЮ.....	7
3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	9
4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	12
5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ.....	13
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	15

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку українського суспільства підвищуються вимоги до підготовки фахівців у закладах вищої освіти не тільки в контексті їх практичних вмінь і навичок, але й здатності до проведення науково-дослідної роботи.

Одним із шляхів залучення здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності є включення до навчального процесу підготовки майбутніх фахівців з туризму науково-дослідної практики.

Освітньо-професійна програма «Туризмознавство» другого (магістерського) рівня вищої освіти містить таку освітню компоненту як «Науково-дослідна практика, магістерська робота». Науково-дослідна практика студентів є основою для підготовки кваліфікаційної роботи. Головний зміст науково-дослідної практики полягає в залученні студентів-магістрантів до самостійної дослідницької роботи, ознайомленні з питаннями реалізації теоретичних і наукових розробок у сфері туризму.

Методичні рекомендації до ОК «Науково-дослідна практика, магістерська робота» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Туризмознавство» спеціальності 242 «Туризм і рекреація» розроблено відповідно до чинного законодавства у сфері освіти України та Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, введеного в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 28 квітня 2023 р. № 246.

Дані методичні рекомендації є навчально-методичним документом, що визначає загальні питання організації, зміст і порядок проходження та підведення підсумків даного виду практики.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Науково-дослідна практика є невіддільною складовою ОПП «Туризмознавство». Вона спрямована як на поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду здобувачів освіти, дослідження проблем теорії й практики туризму, так і визначення структури та логіки кваліфікаційної роботи.

Науково-дослідна практика передбачає набуття та розвиток здатності студентів до самостійної науково-дослідної роботи, дослідження та експериментування, поглиблення теоретичних знань в сфері туризму, систематизація, розширення і закріплення професійних навичок і вмінь, формування загальних і фахових компетентностей.

Виконання магістрантами науково-дослідних завдань у період практики ґрунтується на розумінні загальної логіки дослідницької роботи та застосуванні інструментарію, який прийнятий у сучасних наукових дослідженнях.

Науково-дослідна практика другого рівня вищої освіти проводиться без відриву від навчання у вільні від теоретичних занять дні згідно з графіком освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. У процесі даного виду практики використовуються структурні складові Наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: система читальних залів, електронні бази даних наукової літератури, репозитарій.

1.1 Мета, завдання та результати науково-дослідної практики

Метою науково-дослідної практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи, поглиблення теоретичних знань з туризмології, підбір матеріалу для написання випускної магістерської роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, здатності оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та

управляти туристичною інформацією, планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

Досягнення мети науково-дослідної практики передбачає розв'язання наступних завдань:

- опрацювання літературних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною з темою кваліфікаційної роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних, туристичної інформації;
- апробація основних теоретичних і практичних положень магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей).

Програмні компетентності та результати навчання:

- Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації

- Загальні компетентності:

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

- Результати навчання:

PH1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

PH2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

PH3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

PH5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

PH6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ ПРАКТИКОЮ

Організаційне керівництво науково-дослідною практикою координується відділом практики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво забезпечують керівники практики від кафедри туризмознавства і краєзнавства, які здійснюють:

- організаційно-методичне забезпечення практики;
- науково-методичне керівництво практикою;
- контроль за проведенням практики;
- підготовку та підведення підсумків практики;
- аналіз результатів практики та розробку рекомендацій щодо її удосконалення.

Керівник практики від випускової кафедри зобов'язаний:

- провести настановчий семінар з первинним інструктажем студентів (перед початком практики) з метою ознайомлення студентів зі змістом практики, її метою та завданнями, а також підсумковий семінар по завершенню практики;

- скласти разом із студентами календарний графік проходження практики;

- розробити та видати індивідуальне завдання студентам;

- ознайомити студентів з формами контролю та звітності про практику;

- систематично проводити консультативні зустрічі зі студентами у процесі проведення магістерського дослідження;

- здійснювати методичний супровід підготовки та проведення наукових досліджень відповідно до завдань практики;

- надавати методичну допомогу студентам при підготовці результатів дослідження до публікації, доповіді та презентації за результатами дослідження;

- систематично інформувати випускову кафедру про хід виконання програми практики;

- організувати захист звітів з практики студентів на факультеті туризму.

Здобувачі вищої освіти під час проходження науково-дослідної практики зобов'язані:

- до початку практики на настановних зборах, а далі в індивідуальному порядку, дотримуватися вимог до виконання завдань практики;

- систематично працювати над розв'язанням визначених завдань з науково-дослідної практики;

- дотримуватися термінів виконання завдань і підготовки звітної документації;

- своєчасно подати керівнику практики звітну документацію, що є складовою завдань практики й скласти підсумкову атестацію у формі заліку за результатами проходження практики;

- підготувати наукові тези за обраним напрямом досліджень і взяти участь у науково-практичній конференції.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

№	Етапи	Результати підготовки	Термін виконання
Семестр 1			
1	ознайомлення з науковою проблематикою та результатами наукової роботи вчених щодо обраної тематики дослідження	формування робочого списку інформаційних джерел для роботи над обраною тематикою наукового дослідження з урахуванням актуальних вимог до оформлення бібліографії	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної роботи
2	розробка наукового апарату дослідження (актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, його мета і гіпотеза, завдання дослідження, методи дослідження та ін.)	формування структури вступу до кваліфікаційної роботи	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної роботи
3	дослідження стану вирішення питань обраної наукової проблематики у вітчизняній та іноземній літературі	формування інформаційної бази наукових джерел для подальшого написання кваліфікаційної роботи	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної роботи
4	проходження навчального курсу щодо академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності на одній з відкритих онлайн-платформ цифрової освіти	отримання ертифікату про успішне завершення навчального курсу	упродовж 1 семестру
5	робота над першим розділом кваліфікаційної роботи	формування основних параграфів першого розділу кваліфікаційної роботи	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної роботи

			роботи
6	оформлення звіту практики	звіт практики	кінець 1 семестру
Семестр 2			
7	робота над другим розділом кваліфікаційної роботи	формування основних параграфів другого розділу кваліфікаційної роботи	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної
8	робота над аналітичною складовою обраного об'єкта наукового дослідження	проведення стратегічного аналізу обраного об'єкта наукового дослідження	упродовж 2 семестру
9	розробка емпіричної моделі дослідження	представлення в роботі досліджень конкретних явищ, експерименту, порівняння, опитування	упродовж 2 семестру
10	підготовка тексту доповіді (виступу) для участі у Звітній студентській конференції за обраною тематикою магістерської роботи. Участь у конференції	текст доповіді на конференцію	березень
11	апробація основних теоретичних і практичних рекомендацій кваліфікаційної роботи	тези доповіді за результатами виступу на конференції чи написання наукової статті у співпраці із науковим керівником	упродовж 2 семестру
12	оформлення звіту практики	звіт практики	кінець 1 семестру
Семестр 3			
13	робота над третім розділом кваліфікаційної роботи	формування основних параграфів третього розділу кваліфікаційної	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної

		роботи	
14	узагальнення висновків та оформлення результатів наукового дослідження	оформлення у вигляді аналітичного звіту із висновками та рекомендаціями щодо подальшого розвитку об'єкта дослідження	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної
15	складання списку використаних джерел і оформлення додатків	список використаних джерел і додатки	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної
16	складання тез або підготовка презентації виступу для попереднього захисту магістерської роботи	текст доповіді, презентація виступу	відповідно до індивідуального плану написання кваліфікаційної
17	оформлення звіту за результатами науково-дослідної практики та його захист	звіт із усіма підтверджуючими документами виконання завдань науково-дослідної практики, включаючи копію апробації наукових досліджень кваліфікаційної роботи	кінець 3 семестру

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час науково-дослідної практики здійснюють керівники магістерських робіт від кафедри туризмознавства і краєзнавства.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. До захисту практики допускаються студенти, які своєчасно і в повному обсязі виконали завдання практики і надали в зазначені терміни всю звітну документацію.

Форми звітності й оцінювання знань здобувачів представлено в силабусі ОК.

Здобувач освіти, який не виконав завдання науково-дослідної практики, відраховується з Університету. Якщо завдання практики не виконано студентом з поважної причини, то студентові надається можливість пройти практику повторно (в межах графіка освітнього процесу).

За результатом захисту науково-дослідної практики виставляються оцінки:

- «зараховано» – виставляється здобувачам вищої освіти, які успішно та в повному обсязі виконали завдання науково-дослідної практики, дотримувались своєчасності виконання та здачі усіх завдань індивідуального плану написання кваліфікаційної роботи, проявили всебічне, систематичне та глибоке знання положень дослідження;

- «не зараховано» – виставляється здобувачам вищої освіти, які не виконали завдання науково-дослідної практики та не захистили відповідний звіт за результатами проведення наукового дослідження.

Підсумкова атестація з ОК «Науково-дослідна практика, магістерська робота» здійснюється з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту, виконання завдань індивідуального графіку написання кваліфікаційної роботи, рівня знань та рівня захисту звіту здобувачем вищої освіти.

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

Науково-дослідна практика вважається завершеною за умови виконання студентами всіх її складових. Виконання практики завершується підготовкою та захистом звіту по практиці. Зміст звіту повинен розкривати знання й уміння студента, набуті у процесі вирішення питань, визначених метою і завданням практики. Звіт має містити конкретний опис виконаної студентом роботи. Загальними вимогами до викладення матеріалу звіту про проходження практики та виконання завдань є чіткість побудови, логічна послідовність, переконлива аргументація, точність у визначеннях, конкретність у викладенні результатів, доведеність висновків й обґрунтування рекомендацій.

Звіт про проходження практики та індивідуальне завдання студента оформлюють на аркушах формату А4 (210 х 297 мм). За необхідності допускається використання аркушів формату А3 (297 х 420 мм). Роботу виконують машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу. Текст друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більше 40 рядків на одній сторінці за умови рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менше, ніж 1,8 мм.

Оптимальний обсяг звіту про проходження практики становить 20-30 сторінок. Текст слід друкувати, додержуючись такої ширини полів: верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 25 мм, правє – 15 мм.

Титульний аркуш та зміст не нумерують, але включають до загальної нумерації сторінок. Розділи та підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів та заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапок у кінці, не підкреслюючи та не виділяючи жирним чи курсивом. Заголовки підрозділів, пунктів та підпунктів слід починати з абзацного відступу та друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи та не виділяючи, без крапки у кінці.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Відстань між заголовками структурних елементів та назв розділів та подальшим текстом має бути два рядки. Відстань між назвою підрозділів та подальшим чи попереднім текстом – один рядок.

Нумерація сторінок повинна проводитися арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті без крапки у кінці. Титульний аркуш та зміст включають до загальної нумерації сторінок. Номери сторінок на титульному аркуші та змісті не проставляють. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми) та таблиці слід розміщувати безпосередньо після тексту через один рядок, де вони згадуються вперше або на наступній сторінці. На всі ілюстрації та таблиці мають бути посилання у тексті. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. Ілюстрація починається словом «Рис. __», яке разом з назвою розміщують під ілюстрацією, вирівнюючи по центру. Ілюстрації та таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком тих, що наведені у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: «Рис. 2.1».

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання у тексті у такому вигляді: (табл. 2.1). Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1.

Посилання у тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним квадратними дужками []. При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічна доброчесність. URL: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zarobihannia-plahiatu/>
2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання : ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К. : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.
3. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2016. 144 с.
4. Національна онлайн-платформа для розвитку цифрової грамотності. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>
5. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://efund.pnu.edu.ua/2-2-protsedury/>
6. Освітня онлайн-платформа «Coursera». URL: <https://www.coursera.org/>
7. Освітня онлайн-платформа «Future learn». URL: <https://www.futurelearn.com/>
8. Освітня онлайн-платформа «Google Digital Workshop». URL: <https://learndigital.withgoogle.com/>
9. Освітня онлайн-платформа «Prometheus». URL: <https://prometheus.org.ua/>